

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาประเมินการรับรู้ของเครื่องหมายในแผนที่การท่องเที่ยว 2) เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาการออกแบบเครื่องหมายในแผนที่การท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบให้การศึกษาครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยวหรือผู้มีความต้องการใช้แผนที่ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งหมด 50 คน ช่วงอายุ 20 – 50 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบทดสอบที่แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ 1) แบบทดสอบการจัดอันดับ 2) แบบทดสอบการวาดภาพ และ 3) แบบทดสอบการเติมความหมายของเครื่องหมายที่กำหนดให้

ผลการศึกษาพบว่า เครื่องหมายในแผนที่ที่มีการรับรู้ที่ดีนั้น เป็นเครื่องหมายภาพ เครื่องหมายสัญลักษณ์ และเครื่องหมายผสม โดยเครื่องหมายภาพจะใช้ภาพจริง หรือภาพเหมือน เครื่องหมายมีการดึงเอกลักษณ์เฉพาะของสถานที่จริงหรือวัตถุที่เกี่ยวข้องมาแสดงในเครื่องหมาย โดยจะต้องไม่เป็นสิ่งที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสถานที่อื่น ส่วนเครื่องหมายสัญลักษณ์จะนำสัญลักษณ์ที่เป็นสากล หรือเป็นสัญลักษณ์ที่รู้จักกันดีมาใช้จะทำให้คนส่วนใหญ่มีการรับรู้ที่ดี และเครื่องหมายผสมที่ส่วนใหญ่เป็นการผสมของภาพลักษณะเดียวกับที่ใช้เป็นเครื่องหมายภาพและตัวอักษรตัวแรกของคำในภาษาอังกฤษ มักใช้ในกรณีที่เครื่องหมายภาพยังมีความสับสนในการตีความ หรือยังขาดเอกลักษณ์บ่งชี้เฉพาะของสถานที่อยู่ ซึ่งเมื่อเพิ่มเติมตัวอักษรเข้าไปทำให้เครื่องหมายมีการรับรู้ที่ชัดเจนมากขึ้น ในเรื่องของการออกแบบเลขศิลป์ ด้วยเงื่อนไขของแผนที่ที่กำหนดไว้ในเรื่องของขนาดที่มีความจำกัดค่อนข้างมาก สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ การเลือกใช้อักษรประกอบในแต่ละเครื่องหมาย เพื่อให้การมองเห็นชัดเจน ควรใช้อักษรประกอบไม่มาก คือ 1 - 2 สิ่ง การใช้สี เส้น ขอบ ควรมีความคมชัดเจน เมื่อเวลาตัดกันแล้วต้องดูไม่ผสมกลมกลืนกัน ใช้เส้นตรง มุมเหลี่ยม ไม่ใช่เส้นโค้ง คงอ ความโดดเด่นของภาพตัดกับพื้นรองภาพ (Figure – ground) ไม่จำเป็นต้องมีองค์ประกอบอื่นๆ เพิ่มเติมเพื่อความสวยงาม

อย่างไรก็ตาม การออกแบบเครื่องหมายในแผนที่ยังต้องอาศัยปัจจัยอีกมากมายประกอบกัน การจะออกแบบต้องคำนึงถึงหลายสิ่ง รวมถึงและนอกเหนือจากการรับรู้ เงื่อนไขที่อยู่นอกเหนือจากนี้อื่นๆ อีก เช่น การรับรู้ตามประสบการณ์ของผู้ใช้งาน ความใส่ใจ เงื่อนไขของการเป็นสิ่งมีชีวิต เช่น สภาพความต้องการในขณะนั้น อารมณ์ ความสนใจ วัฒนธรรม การเลือกภาพที่จะสะท้อนภาพลักษณ์ที่ดีต่อตัวผู้ใช้ เป็นต้น

This independent study has 2 main objectives, which are 1) to assess the perception of sign on tourism map; and 2) to develop guideline for sign design on map. 50 research participants are tourists in Chiang Mai and people involve in using tourist map, both male and female, age between 20-50 years old. Research tool for this study is mainly questionnaires, divided into 3 parts: 1) appropriateness ranking; 2) drawing sign; and 3) filling the meaning of sign.

The results of this study imply that well perceived signs on tourism map are in the forms of pictograph, symbol and mixed signs. The pictograph should look realistic and represent the real places or objects. Pictograph selected should present single meaning without trying to create mix understanding. Usually symbols use on the map are universal and widely use in most map leading to well perception because most people are familiar with them. Most mixed signs are pictures similar to those used in pictograph. Mixed signs also use the first letter of English word in case that picture cannot communicate the exact meaning or represent a single idea. The limitation of pictures' size on a map affects any design. Consideration should be stressed on each sign components which are to be clear. Line must not be blurred, curved, or wave liked with clear contrast between the background and the sign.

Finally, sign design on map also depends on many other factors such as reader experiences, living conditions such as need, emotion, interests, culture and sign familiarity which designer have to put into consideration.